

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 kwietnia 2022 r. ZUS I Oddział w Ł. na podstawie art. 83 ust. 1 pkt. 2 i 3 w zw. Z art. 6 ust. 1 pkt.4 , art. 12 ust. 1, art. 13 pkt. 2, art. 18 ust.3, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r o systemie ubezpieczeń społecznych, stwierdził, że **L. K.** z tytułu wykonywania umowy zlecenia na rzecz płatnika składek (...) spółki z oo w Ł. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym , tj. emerytalnemu , rentowym i wypadkowemu w okresie od 21.12.2020 do 9.02.2021 r i określił podstawę wymiaru składek. /decyzja w aktach ZUS – k.32/

Decyzja oraz pismo w toku postępowania administracyjnego z dnia 4.03.2022 r, zawierające między innymi pouczenie o treści art. 10 § 1 oraz art. 73 kpa były doręczane ubezpieczonej w trybie doręczenia zastępczego na adres w Ł., ul. (...).

/koperta – k. 14., k. 22, pismo – k.12 akt ZUS/

W dniu 21.07.2022 r. odwołanie od powyższej decyzji złożył płatnik, wnosząc o zmianę decyzji poprzez uznanie, że ubezpieczona wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/odwołanie k.3/

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

/odpowiedź na odwołanie – k.30/

Ubezpieczona opuściła teren Rzeczypospolitej w dniu **15.02.2021** roku.

/informacja Straży Granicznej – k.72/

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Decyzja podlegała uchyleniu jako wydana z rażącym naruszeniem prawa.

Zgodnie z art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c., jeżeli decyzja nakładająca na ubezpieczonego zobowiązanie, ustalająca wymiar tego zobowiązania lub obniżająca świadczenie, została wydana z rażącym naruszeniem przepisów o postępowaniu przed organem rentowym, sąd uchyla tę decyzję i przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania organowi rentowemu.

Dzięki takiemu unormowaniu sąd może badać wady wynikające z naruszenia nie tylko prawa materialnego, lecz także procesowego. Jak wynika z uzasadnienia projektu zmian k.p.c. z 2019, niezależnie od tego, czy wady te dotyczą formy, czy treści decyzji, ich wspólną cechą jest to, że naruszają przepisy o postępowaniu przed organem rentowym w takim stopniu, że ich konwalidacja jest niemożliwa.

Zgodnie z art. 7 k.p.a., w toku postępowania organy administracji publicznej również z urzędu podejmują wszelkie czynności niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego.

Zgodnie z art. 61 § 4 k.p.a. o wszczęciu postępowania z urzędu lub na żądanie jednej ze stron należy zawiadomić wszystkie osoby będące stronami w sprawie. Zawiadomienie to musi być skuteczne i rzeczywiste.

Zgodnie z art. 9 kpa organy administracji publicznej są obowiązane do należytego i wyczerpującego informowania stron o okolicznościach faktycznych i prawnych, które mogą mieć wpływ na ustalenie ich praw i obowiązków będących przedmiotem postępowania administracyjnego. Organy czuwają nad tym, aby strony i inne osoby uczestniczące w

postępowaniu nie poniosły szkody z powodu niezajomości prawa, i w tym celu udzielają im niezbędnych wyjaśnień i wskazówek.

Obowiązek ten dotyczy także osoby nie znającej języka polskiego i choć z przepisów kodeksu postępowania administracyjnego nie wynika wprost obowiązek doręczenia w toku postępowania administracyjnego stronie nie znającej języka polskiego tłumaczenia na język dla niego zrozumiały stosownych dokumentów, to jednak mając na uwadze art. 9 k.p.a. stwierdzić należy, że brak pouczenia cudzoziemca w sposób dla niego zrozumiały o przysługujących mu prawach i obowiązkach w toku postępowania administracyjnego oraz treści decyzji, stanowi naruszenie art. 9 k.p.a. Organ udzielający należytej i wyczerpującej informacji nie może bowiem pomijać faktu, że odbiorca udzielanych informacji czy decyzji nie jest w stanie ich zrozumieć (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 17 sierpnia 1999 r., (...) SA 89/99, wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 7 stycznia 2000 r., (...) SA (...)/

Zgodnie z art. 10 § 1 kpa organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić stronom czynny udział w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwić wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, a według art. 73 § 1 kpa strona ma prawo wglądu w akta sprawy, sporządzania z nich notatek, kopii lub odpisów.

Należy też przypomnieć, że zgodnie z art. 109 § 1 k.p.a. decyzję doręcza się stronom na piśmie.

Przechodząc do meritum wskazać należy, że przedmiotem spornej decyzji jest ustalenie podlegania ubezpieczeniom L. K. w związku z zawartą umową zlecenie z (...) spółką z o.o. w Ł.. Konsekwencją takiej decyzji, w przypadku jej uprawomocnienia, będzie obowiązek zapłaty składek. W przypadku umowy zlecenia składki na ubezpieczenie emerytalne finansują z własnych środków w równych częściach ubezpieczony i płatnik. (art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 o systemie ubezpieczeń społecznych, Dz.U. 2022 poz. 1009), a skoro tak, to przedmiotowa decyzja także rodzi konsekwencje w postaci nałożenia zobowiązania na ubezpieczonego, a więc mieści się w kategorii decyzji, o których mowa w (...) § 2¹ k.p.c. (ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenia zdrowotne wiąże się bowiem z koniecznością uiszczenia składek na te ubezpieczenia (składki finansowane są zarówno ze środków płatnika składek, jak i ubezpieczonego) oraz złożenia przez płatnika składek dokumentów korygujących w zakresie odnoszącym się do danych związanych z przebiegiem ubezpieczeń społecznych (art. 16 ust. 1 pkt 1, art. 16 ust. 1b ustawy, art. 17 ust. 1 i 2, art. 38 ust. 2, art. 40 ust. 6, 7a, 7b ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych)./por. w tym zakresie postanowienie SA w Poznaniu z dnia 15.06.2021 r, III AUz 61/21/).

Ubezpieczona jest stroną postępowania, w tym przed organem rentowym (art. 28 k.p.a.). Tymczasem z materiału dowodowego sprawy wynika, że organ rentowy nie doręczył jej prawidłowo żadnych pism w toku postępowania przed organem rentowym, w tym zaskarżonej decyzji. Pierwsze pismo kierowane do zainteresowanej zostało sporządzone w dniu **4.03.2022** roku (nadane w dniu 8.03.2022 r), na adres w Ł.. Natomiast z informacji uzyskanych ze Straży Granicznej wynika, że opuściła teren Rzeczypospolitej w dniu **15.02.2021** r i brak informacji, by ponownie przekroczyła granicę. Zatem kierowanie korespondencji na adres w Polsce nie mogło odnieść zamierzonego skutku.

Przy czym doręczenie decyzji przez organ rentowy ma kluczowe znaczenie, bowiem od tego momentu biegnie dla strony termin do wniesienia odwołania. Zakończenie postępowania administracyjnego z naruszeniem przepisów proceduralnych o udziale strony, doręczaniu decyzji stanowi podstawę wznowienia tego postępowania (art. 145 k.p.a), jak również postępowania sądowego – w przypadku rozpoznania sprawy przez sąd (art. 401 pkt 2 k.p.c.). Postępowanie sądowe prowadzone bez udziału strony byłoby dotknięte nieważnością. Należy zaakcentować, że brak prawidłowego doręczenia decyzji stronie przez organ rentowy z tej przyczyny, że nie można ustalić jej adresu, nie uprawnia organu rentowego do „przerzucenia” obowiązku ustalenia adresu na sąd czy ustanowienia dla strony kuratora dopiero w postępowaniu sądowym, skoro od samego początku ubezpieczona nie miała możliwości i nie brała udziału w postępowaniu administracyjnym. To bowiem już organ rentowy ma obowiązek zapewnić przestrzeganie zasad praworządności, działać na podstawie przepisów prawa, podejmować czynności niezbędne do dokładnego

wyjaśnienia stan faktycznego oraz do załatwienia sprawy, mając na względzie interes społeczny i słuszny interes obywateli (art. 6, 7 i nast.k.p.a.).

Reasumując, Sąd uznał, że brak prawidłowego doręczenia pism w toku postępowania administracyjnego ubezpieczonej, w tym decyzji, stanowi rażące naruszenie prawa w rozumieniu art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. Ubezpieczona bowiem nie była stroną postępowania administracyjnego, w związku z tym w obecnym stanie sprawy nie może być stroną w postępowaniu sądowym, które jej dotyczy. Sąd nie ma żadnych możliwości prawidłowego doręczenia jej korespondencji, bowiem nie dysponuje prawidłowym adresem do doręczeń. Przekazanie sprawy do sądu w takich okolicznościach uniemożliwia prowadzenie postępowania odwoławczego.

W konsekwencji Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 2¹ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Organ rentowy winien zabezpieczyć zainteresowanej udział w postępowaniu administracyjnym a następnie doręczyć decyzję i załączyć do akt dowód tego doręczenia, po uprzednim ustaleniu jej aktualnego miejsca pobytu, ewentualnie po skorzystaniu z możliwości zapewnienia stronie reprezentacji w trybie art. 34 kpa.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł na podstawie art. 98 kpc w zw. Z § 9 ust. 2 Rozporządzenia MS z dnia 22.10.2015 r w sprawie opłat za czynności adwokackie /Dz.U. 2015 poz. 1800/